

„Csak annyit tettem, amennyit a tisztségem megkövetel”

Püspök a díjazottak között

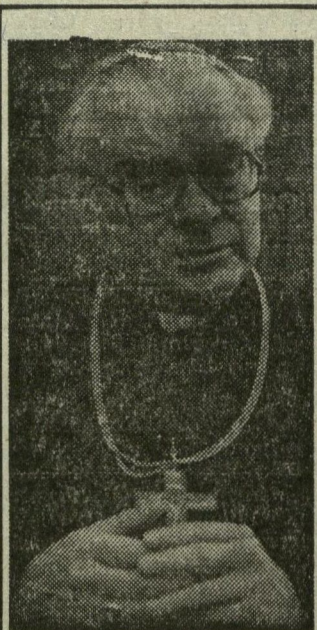
— Apropó, megízteltetés. Püspök úr, ön annak tartja ezt a díjat?

— Igen, olyannyira, hogy szeretném érte hálámat kifejezni. Nem érzem magam ugyan érdemesnek a kitüntetésre, hiszen nem tettem mást, mint amit bárkinek a maga feladat körében meg kell tennie az emberekért. Mégis örülök. Először azért, mert ezt nem egy régi párt, nem valamelyik mai párt, nem is az egyház vezetői, hanem minden hatalomtól független emberek ítélték meg részemre. Másodszer azért, mert személyemen és munkámon keresztül felfigyeltek a kuratórium tagjai, és általuk Szeged lakói is arra, amit az egyház próbál tenni az emberekért, a szegediekért. Mindazt azonban, amit nekem tulajdonítanak, munkatársaim nélkül lehetetlen lett volna végrehajtanom.

— Szeretném, ha bővebben beszámolna a római katolikus egyház Szegeden végzett karitatív tevékenységéről.

— Az erdélyi menekültek ügyében nem keveset segítettek a felsővárosi plébánia papjai és világi munkatársai a sok teherautó lerakodásával, az adományok kiosztásával és egyéb gondoskodással. Vagy a püspöki gazdasági hivatalom dolgozói a pénzek kiutalásával és a külföldi ellenőrökkel történő pontos elszámolással. Hogy a II. kórházban kápolna van, s a betegek misét hallgathatnak, a kórházak és a móravárosi papok segítségével nem lehetne. A másik kórházba s a klinikákra a betegek lelki segítségére is papjaim jutnak el. Elkezdhetjük a börtönpasztorációt, de az, hogy az első szentmisét ott elmondhathatam, nem sokat érne, ha a rókuszi lékipasztorok nem látogatnák és formálnák a rabokat. De a plébániák szegénygondozó segítő munkái, közte az alkoholosokért és drogosokért végzett gyógyító munka is csak üres parancs lenne, ha papok és világi hívek ezt a fontos ügyet fel nem karolnák. Az Aerocari-tas helikopterei országosan és nemsokára Szegeden is mentik a szerencsétlenségek sebesültjeit; ehhez csak segítő, erősítő szavamat és a Szentatya áldását nyújtottam.

A Szent Imre ifjúsági klub, ahol fiataljainkat formálni és megfelelő szórakozóhellyel gazdagítani akartuk, nem valószínűsíthető volna meg a belvárosi plébánia papjai és nem kevés fiatal áldozatos munkája nélkül. De sokak szorgalma kellett a jegyeskurzusok megszervezéséhez is, hogy a házasságra és közös életükre jól felkészülten indulhassanak a fiatalok. A szabadság légkörében megkezdődhetett a hitoktatás, bár sokak elleneztek. Ez sem me-

Köztudott, hogy a Szegedért Alapítvány díjazottjai között van Gyulay Endre, Szeged-Csanád püspöke. Az alapítvány elnökségének indoklása szerint az egyház megye első embere a szegények, a menekültek, az elhagyottak felkarolásával, megsegítésével, támogatásával érdemelte ki ezt a megízteltetést.

hetne jól, ha jó pár világi hitoktató nem áll mellém és nem segít. A két óvoda átvételével a katolikus szülők igényeit próbáltam teljesíteni. Igaz, ez az akkori városi vezetőknek nem nagyon tetsző megmozdulásom négyszázezer forint plusz kiadást jelentett egyházmegyémnek, mert az állami normatív támogatáson kívül a város támogatása elmaradt. Ha az új évben sem lesz meg, több mint kétmillió forint lenne a többletkiadásunk. A szülők kívánsága ellenére sem biztos, hogy katolikus szellemű általános és középiskolát tudunk indítani. Ez sem rajtam fog múlni.

Az ősszel napokat töltöttem az amerikai Toledóban, hogy testvérvárosi kapcsolatokat építsék Toledo és Szeged között, és az ottani magyarok és nem magyarok szívét irántunk jó érzésre hangoljam.

A Dóm renoválása is folyik, de vajon lelkes irányító mérnök és a külföldi hívek adománya nélkül sikerülne-e? Lassan kész az altemplom rendezése is, amibe a Szegedért Alapítvány is besegített, s így dr. Móri Glatfelder Gyula érsek, megyés püspök és gróf Klebelsberg Kunó kriptái látogathatók lesznek.

Isten hívott, a pápa küldött, teszem azt, ami kötelességem. Azt hiszem, ezzel Szeged lelki és szellemi kultúráját, s általa minden tekintetben felemelkedését szolgálom.

— A rendszerváltás mennyiben segítette e karitatív tevékenység kiteljesedését?

— Mindenképpen segítette, ha másban nem, abban, hogy szabadabban beszélhetünk az emberekkel. Mezőhegyesen annak idején a tanácselnök behívott, s kérdőre vont: hogy merek én beszélni emberekkel, hogy merek bemenni hozzájuk. A negyven évig ránk erőltetett kényszerzubzonyban ugyan próbáltunk mozogni, de a lehetőségek megiscsak azzal nyíltak meg, hogy levették ezt a kényszerzubzonyt. Gondok persze e lehetőségekkel együtt is vannak: nincs például olyan raktárunk, ahol őrizhetnénk a szegényeknek érkező támogatásokat.

— Hogy látja, püspök úr, ez a segítő tevékenység mennyiben az egyház lényegéből fakadó, s mennyiben a senki más által el nem végzett feladat fől vállalása?

— A magyar államban éppúgy, mint a világban az egyház kezdte el a karitatív munkát. Az első szeretetotthon, az első gyermekmenhely, az első kórház — mind egyházi mű. Hagyomány is tehát a szegények, elesettek segítése. Ebben az évszázadban — főleg az utóbbi negyven évben — próbálták kivenni a kezünk közül, de sajnos az állami szeretetotthonok és egyebek légköre pénzüzűvé vált, hisz nem összehasonlítható annak a szerzetesnek a munkája, aki erre tette az életét, ezt tekintette hivatásának, s annak a fizetett dolgozónak, aki számára mindez jól-rosszul végzett nyolcórás munka.

— Gyakori-e, hogy a megsegítettek az egyház ténykedése nyomán válnak hívővé, fordulnak Istené és egyház felé?

— A mi ajándékozási tevékenységünkben soha nincs propaganda, a szeretetet nem úgy mond hitért cserébe adjuk. Soha meg nem kérdeztük a menekültektől, hogy hívók-e, de ha tudtuk is valakiről, hogy hívő, nem az számított, hanem a segítségünkre való rászorultság. Igaz ugyanakkor, hogy a karitatív tevékenységünk során van, aki észreveszi: „ezek nem olyanok, mint amit negyven évig hirdettek róluk”, s ennek tapasztalása az Isten felé közlekedést eredményezi.

— Az alapítvány elismerése mit jelent személy szerint a püspök úrnak?

— Elmondtam az elején is: nem személyem miatt örülök ennek, hanem azért, mert rajtam keresztül sokan mások is elismerést kaptak. Úgy gondolom, én csak annyit tettem, amit a tisztségem megkövetel. Aki utcaseprő, az söprője az utcát. A Dóm előtt söprőgető öregúrral gyakran kezet fogok, elbeszélgetünk — nagyon fontos ember, az a dolga, hogy a templomból jövő emberek ne essenek hasra a szemétkben. Ő ezért felel. Én meg másért.

Balogh Tamás

Kincs, ami van

Háromévenként rendezik meg a Pávákörök Országos Találkozóját. A magyar népdaléneklés, a népzene hagyományait őrző együttesek nemrég gyűltek össze, hogy maradék erejükkel s az igen mostoha körülmények között gyarapított tudásukat összemérjék. A Nádudvaron rendezett találkozóhoz a Tápéi Hagyományőrző Egyesület is részt vett, s immár ötödik alkalommal a pályázóknak nyerte el az arany minősítést.

Az eredmény mögött egy csokor bizonytalanság feszül. S most már valóban fennáll az a veszély, hogy az együttes szét hullik. Török József halálával a csoport vezető nélkül maradt. Török Józsefnek pedig csak ideiglenesen vállalta az irányítást. A fenntartó, a Bartók művelődési központ több ízben is kérésset megfelelő szakembert, az együttes mostani vezetője is azon munkálkodik, hogy a sta-

fétapoteit olyan személynek adja tovább, akit a helyi tradíciók összessége érdekel. A népdalok, népszokások, táncok mellett a tápai emberek múltja, kultúrája. A nemrég alakult Topogó együttes szívesen ad elő más vidékek táncaiból, s nyilván besegítene egy-egy helyi motívumokra épülő, hagyományörző produkcióba is. Így azonban lassan két tábora szakad az együttes. Az idősek énekelnek, a fiatalok táncolnak.

Kár, mert mostanában ott is igyekeznek hagyományt „csinálni”, ahol nincs. Annak ellenére, hogy a népi együttesek munkája mára leértékelődött. Úgy tűnik, a fenntartóknak pénze, az együttes idős tagjainak ereje, a fiataloknak pedig türelme nincs a hagyományok ápolásához. S az utóbbi néhány évtized túlzott intézményesítő, központosító, köztesítő politikája is jócskán megtépázta

az etnikumok szellemi önállóságát. A néphagyományokat ugyanis nem lehet sem művelődési osztályok, sem népművelési intézetek vezetőinek alárendelni. Az utánpótlás léte, nem léte eddig is egy-egy helyi ember szervezőkészségén, lelkesedésén múlt, nem csupán pénzen.

Reméljük, a tápaiak is találnak nagy múltú hagyományörző csoportjuk élére valakit, valakit. Hiszen az önkormányzathoz a saját kultúra ápolása, gyarapítása is hozzátartozik. S talán egyszer effektív haszna is lesz Tápének abból, hogy lakói mást tudnak, mint mondjuk a sándorfalviak vagy a szőregiek. A sokat emlegetett idegenforgalom is azoknak a vidékeknek kedvez, melyeknek lakói vigyáznak szemnek és fülnek tetsző értékeikre. De a saját magunk szórakoztatása sem utolsó dolog.

P. E.

Mi lesz a Varázsdobozban?

A színpad közepén hatalmas tükrös kocka, elöl kétfelé nyíló harmonikakajótóval, mintha a Kereskedelmi és Hitelbank Széchenyi téri székháza szörn a fényt. Előtte hórihorgas, bohóképű varázsló (*Juronics Tamás*), ki a zenére a legkülönbözőbb figurákat varázsolja elő a dobozból. Gyerekek kelnek ki a földből, párok, férfiak, nők, s egy öregember. Később a Bolero ritmusára spanyolos figurák. Találgatom, ki kicsoda, nem mindenkinek végleges a jelmeze. Hisz ez még csak próba. Ez majd nem így lesz, másik ruhája készül, hallom jobbról-balról.

— Egy fél méterrel hátrébb állj meg! — szól föl a koreográfus, *Imre Zoltán* a színpadra. A darab közben megy tovább. — Úgy, ott jó lesz.

Az Omega ugrik be hirtelen: „Tapsolunk, hogy annyi már a nyúl, hogy mozdulni sem lehet.” Igaz, nyúl nincs (megjelenik viszont egy másik állat), a bűvész intéseire a közelmúlt figurái népesítik be, zsúfolják tele a színpadot. Élő panoptikum.

Szünet.

A második rész merőben más világ. A háttér

fekete, a táncosok kivétel nélkül fehérben. Kellék gyanánt székek. Emberek és tárgyak viszonyának próbálgatása. Az alkotó, Yorma Uotinen nincs most itt, asszisztense képviseli. A finn vendégkoreográfust a bemutatóra várják. Nézzem a táncot. Van a mozdulatoknak valami sajátosan északi lassúsága, kimértsége. Az álom mögött, mondja a cím. Magritte-től kölcsönözték, akinek képe plakát gyanánt szolgál.

Minden csupa rejtély.

(márok)

Az új balettest bemutatója holnap este 7-kor kezdődik a színházban. Akik ezt képtelenségnek kívánni, azoknak biztatásképpen ajánlhatjuk a Liberális Szegedért Alapítvány rendezvényét. Az érdeklődők ma délután 5-kor a Nagyszínház balett-termében *Imre Zoltánnal* és — a remélhetőleg addigra megérkező — Yorma Uotinnel beszélgethetnek a modern táncművészetről, utána pedig megnézhetik a nyilvános főpróbát: (*Nagy László felvételei*)

Önkormányzati ABC

A könyvüzletek nagy mennyiségű megrendelése általában könyvsikert sejtet. A siker várományosa ezúttal egy önkormányzati testületi és hivatali munkához szükséges kézikönyv, az *Önkormányzati ABC*. Lexikális formában, címszavak alatt összegyűjtve a mai Magyarországon használatos alkotmányjogi és közéleti fogalmak, a Magyar Köztársaság Alkotmányának szövege, a helyi önkormányzatokról szóló törvény, rendelkezéseinek indoklása — s mindez egy helyen; nagy szükség volt már egy ilyen kiadványra, bár borsos ára (320 forint) bizonyára sokakat elriaszt majd újkéntű törvényeink pontosabb megismerésétől. Merthogy az előszóban bevallott fő cél is ez: felkészíteni, eligazítani és tájékoztatni a laikus számára eddig talán labirintusnak tűnő önkormányzati működésről. A szerzők, *Bárany Tibor*, dr. *Falcsik Tünde* és *Haszonicsné dr. Ádám Mária* 1991. január 31-én zárták le kéziratukat, így birtoká-

ban lehetnek valamennyi törvénynek, s rendelkezésnek, mely a mai napig a Magyar Közlönyben megjelent. Kiadását a *Bródy János* zeneszerző és *Kornis Mihály* író által létrehozott *Európai Magyarországért* alapítvány vállalta, hogy a kuratórium önkormányzati szakértői irodáinak tájékoztató munkáját segítse.

A kurrens törvények leírásán túl a könyv fő értéke és érdekessége a betűrendbe szedett útmutató, a fogalmak rövid, de pontos és közérthető meghatározása. Csak egyetlen példát kiemelve: egy település lakóit érdeklő helyi népszavazásról külön címszavak szólnak a népszavazás jogáról, kezdeményezéséről, kizűzéséről, kizűzésének kötelező és lehetséges eseteiről, időpontjáról, eredményéről.

A puding próbája persze az évés. A könyv igazi haszna is alkalmazása után derül majd ki.

(panek)

